

Відповідно, слід зауважити на тому, що комплексна, всеохоплююча та чітка судова статистика та практика, що методологічно узагальнена та компонована на блоки «типових помилок» тощо, перш за все позитивно впливає на ефективізацію функціонування будь-якого суду в Україні, а крім цього вказує не лише судді – основні найбільш гострі аспекти під час відправлення правосуддя, а й інструктує попередньо представників апарату суду, котрі в своїй діяльності забезпечують внутрішньоорганізаційну діяльність суду апеляційної інстанції.

Література

1. Кальман О.Г. Правова статистика : підруч. для студ. юрид. спец. вищих закл. освіти. Харків : Право, 2004. 304 с.
2. Соколова І.О., Особливості судової практики як джерела права в Україні. URL: http://lsej.org.ua/3_2022/9.pdf
3. Положення про організацію і методику узагальнення судової практики: затверджено рішенням Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ; рішення Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних і кримінальних справ від 24.06.2011 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/vr008740-11>
4. Роль та значення аналітично-статистичної роботи у судовій системі України: URL: <https://7aac.gov.ua/rol-ta-znachennya-analitichno-statistichno%D1%97-roboti-u-sudovij-sistemi-ukra%D1%97ni/>
5. Деменчук М. О., Статистичні дані як показник ефективності роботи судів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2020 № 46. URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc46/45.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-104>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Головач О.А.

*здобувач кафедри адміністративного, кримінального права і процесу
(Міжнародний університет бізнесу і права)*

У сучасному світі фактично закінчився період масштабної глобалізації, коли транснаціональні корпорації домінували на світовому

ринку та фактично диктували напрями політичних та економічних реформ країнам, що розвиваються. За класичною формулою криза перевиробництва та концентрація капіталу неминуче призвели до глобальної економічної кризи 2008-2009 років, коли стала очевидною неліквідність (відсутність реального забезпечення активами) акцій багатьох економічних (фінансових) гігантів, зокрема, у сфері іпотечного кредитування, IT-технологій тощо.

Органи публічної адміністрації багатьох держав переосмислили роль національних економік у світових процесах перерозподілу сфер впливу та домінування наддержавних (міждержавних) інституцій над національними. Результатом такого переосмислення став, зокрема, вихід Великої Британії із складу Європейського Союзу у 2020 році – так званий Брексіт (Brexit).

Наслідком перерозподілу сфер впливу та краху ідей глобалізації стала також військова агресія російської федерації проти України, а саме, захоплення Криму та збройна інтервенція на Донбасі. Однією із першопричин початку війни проти України для кремлівської влади стало бажання України набути повноправного членства в Європейському Союзі та отримати політичну, економічну та енергетичну незалежність від росії.

Революція гідності стала своєрідною кульмінацією остаточного геополітичного вибору Українського народу та викликала негативну реакцію керівництва росії, адже імперські амбіції останньої не сумісні із існуванням європейської незалежної України.

Отже, глобалізація як процес всесвітньої економічної, політичної та культурної інтеграції та уніфікації зазнала фіаско та призвела до суттєвого погіршення міждержавних відносин між цивілізованими державами та державами із диктаторськими режимами.

Не останню роль в означених процесах зіграли підприємці, які стали рушійною силою Революції гідності та разом з іншими прогресивними соціальними групами домоглися вигнання проросійського політика та фактично ставленика кремля В. Януковича.

В Україні було фактично перезапущено процес євроінтеграції. У 2019 році в преамбулі Конституції України було закріплено підтвердження європейської ідентичності Українського народу і незворотність європейського та євроатлантичного курсу України [1].

Для українських підприємців вихід на ринки Європи є ключовим завданням і органи публічної адміністрації сприяють цьому, адаптуючи національне законодавство до права ЄС, проводячи політичні та економічні реформи на виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

Таким чином, адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності в Україні в умовах глобалізації та євроінтеграції покликано в першу чергу адаптувати національне законодавство до норм та принципів права ЄС у сфері адміністрування підприємництва, адже для України глобалізація проявляється в основному у формі євроінтеграції, тобто інтеграції України в європейський економічний, політичний та соціальний простір. І цьому позитивному процесу протистоїть антипод глобалізації – локалізація, тобто обмеження функціонування соціуму та держави певними просторовими межами, що означає фактично побудову нової «залізної завіси» та відкрито відбувається у російській федерації.

На даний час основним правовим документом-орієнтиром для адаптації національного законодавства до європейських стандартів адміністрування бізнесу є Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Верховною Радою України Законом № 1678-VII від 16 вересня 2014 р. [2].

Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода) передбачає, у тому числі, скасування мит, зборів та інших платежів для забезпечення вільної торгівлі між європейськими державами, а також єдині підходи до класифікація товарів, що має стимулювати українських підприємців виходити на європейські ринки, інтегруватися в європейський економічний простір.

Проте слід не забувати про політику квотування поставок товарів та послуг з боку інституцій Європейського Союзу з метою захисту національних інтересів країн-членів ЄС.

Окрема Глава 6 Угоди має назву «Заснування підприємницької діяльності, торгівля послугами та електронна торгівля» [2].

Так, у відповідності до ст. 85 Угоди, Сторони, підтверджуючи свої відповідні права та обов'язки, взяті на себе в рамках Угоди СОТ, встановлюють цим необхідні заходи щодо поступової взаємної лібералізації умов заснування підприємницької діяльності і торгівлі послугами, а також співробітництва в галузі електронної торгівлі.

Окрема ст. 88 Угоди присвячена національному режиму і режиму найбільшого сприяння суб'єктам підприємницької діяльності Сторін.

Так, згідно із ч. 1 ст. 88 Угоди, крім застережень, що перераховані в Додатку XVI-D до цієї Угоди, Україна з дати набрання чинності цією Угодою забезпечує:

- стосовно заснування дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб Сторони ЄС, режим, що є не менш сприятливим, ніж той, який надано її власним юридичним особам, філіям та представництвам або будь-яким юридичним особам, філіям та представництвам третіх країн, залежно від того, який режим є кращим;

- стосовно діяльності дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб Сторони ЄС в Україні, які вже були засновані, режим, що є не менш сприятливим, ніж той, який надано її юридичним особам, філіям та представництвам або будь-яким юридичним особам, філіям та представництвам будь-яких юридичних осіб третіх країн, залежно від того, який режим є кращим (це зобов'язання не поширюється на положення про захист інвестицій, включаючи положення, що стосуються процедур вирішення спорів держави-інвестора, які містяться в інших угодах та які не охоплюються цією главою).

А згідно із ч. 2 ст. ст. 88 Угоди, крім застережень, що перераховані в Додатку XVI-A до цієї Угоди, Сторона ЄС з дати набрання чинності цією Угодою забезпечує:

- стосовно заснування дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб України режим, що є не менш сприятливим, ніж той, який надано Стороною ЄС її юридичним особам, філіям та представництвам або будь-яким юридичним особам, філіям та представництвам третіх країн, залежно від того, який режим є кращим;

- стосовно діяльності дочірніх підприємств, філій та представництв юридичних осіб України на території Сторони ЄС, які вже були засновані, режим, що є не менш сприятливим, ніж той, який надано її юридичним особам, філіям та представництвам або будь-яким юридичним особам, філіям та представництвам будь-яких юридичних осіб третіх країн, залежно від того, який режим є кращим (це зобов'язання не поширюється на положення про захист інвестицій, які не передбачені цією главою в тому числі положень, що стосуються процедур вирішення спорів держави-інвестора, які містяться в інших угодах) [2].

Також у ч. 3 ст. 88 Угоди зазначено, що крім застережень, що перераховані в Додатках XVI-A та XVI-D до цієї Угоди, Сторони не повинні приймати будь-яких нових нормативно-правових актів або заходів, які запроваджують дискримінаційні вимоги стосовно заснування юридичних осіб України або Сторони ЄС на їхній території чи стосовно їхньої діяльності після заснування порівняно з їхніми власними юридичними особами.

На окрему увагу заслуговують положення ст. 89 Угоди, якою передбачено, що «з метою поступової лібералізації умов заснування підприємницької діяльності Сторони постійно проводять огляд правової

бази щодо заснування та клімату для заснування відповідно до їхніх зобов'язань за міжнародними угодами. У рамках огляду Сторони оцінюють будь-які перешкоди, які виникли на шляху заснування, та ведуть переговори для подолання таких перешкод з метою розширення положень цієї Глави, в тому числі з метою включення положень щодо захисту інвестицій та порядку вирішення спорів між інвестором та державою» [2].

Таким чином, реальне виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, повинно створити сприятливі умови для інтеграції суб'єктів підприємницької діяльності в європейський ринок, а також уніфікації адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності в ЄС та в Україні, яка офіційно отримала статус кандидата на членство в ЄС 23 червня 2022 року [3].

Так, віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Ольга Стефанішина зазначила, що статус кандидата офіційно запускає процес набуття Україною членства в ЄС.

Урядовець також зазначила, що подальша підготовка до членства передбачатиме завершення всеохопної трансформації всіх сфер, що створюватиме умови, коли країна житиме за принципами Євросоюзу та його законами, які спрямовані на захист кожного громадянина та бізнесу. Це започаткує умови для наближення рівня життя, добробуту та правового захисту українців, як в інших країнах ЄС. У цьому Україну постійно підтримуватиме Єврокомісія, надаючи необхідну консультаційну та іншу допомогу.

Окрім того, статус кандидата відкриває можливості отримання фінансової допомоги у трансформації суспільства, правової системи та економіки на шляху до членства в ЄС, а також триматиме євроінтеграційні реформи країни у пріоритеті.

Так, Україні буде доступна фінансова допомога для країн, які готуються для вступу до ЄС (Інструмент передвступної допомоги, IPA). Така допомога може надаватись через гранти, інвестиції або як технічна допомога. Кандидатство також відкриває для України участь у програмах та ініціативах Євросоюзу [3].

Отже, наразі перед Україною (її органами публічної адміністрації) стоїть завдання привести національне законодавство у повну відповідність до норм та принципів права ЄС, включаючи адміністративно-правове регулювання підприємницької діяльності.

Перспектива подальшого дослідження даної теми обумовлена необхідністю дослідження європейського досвіду адміністративно-правового регулювання підприємницької діяльності з метою

удосконалення національного законодавства та юридичної практики у даній сфері суспільних відносин.

Література:

1. Конституція України від 28.06.1996. Дата оновлення: 01.01.2020.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікована Верховною Радою України Законом № 1678-VII від 16 вересня 2014 р. Дата оновлення: 30.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_011#Text

3. Україна отримала статус кандидата на членство в ЄС. 23.06.2022. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-kandidata-na-chlenstvo-v-yes>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-292-3-105>

ТЕРИТОРІАЛЬНА ОБОРОНА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Ярмола С.О.

Начальник Регіонального управління Сил територіальної оборони «Південь» Сил територіальної оборони Збройних Сил України

Відповідно до статті 17 Конституції України, захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу. Прийнята Указом Президента України від 25.03.2021 року № 121/2021 Стратегія воєнної безпеки України не лише запровадила принцип всеохоплюючої оборони, а й визначила однією із цілей реалізації державної політики у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва, створення потужної територіальної оборони, яка у взаємодії з рухом опору сприятиме підвищенню рівня обороноздатності держави, згуртуванню суспільства, патріотичному вихованню громадян, наданню обороні України всенародного характеру та готовності населення до оборони держави [1]. В умовах запровадження на території України воєнного стану, питання територіальної оборони знову набуло особливого значення та важливості як умова оборони та захисту суверенітету і територіальної цілісності України, що обумовлює актуальність дослідження даної теми.